

Tannleger identifiserer mange

Den norske identifiseringsgruppen som er organisert under Kripos, teller 25 faste medlemmer. Fem av dem er tannleger. Tidende møtte hele gruppen under en årlig samling i Stavern i begynnelsen av oktober.

Gruppen er oppnevnt av Politidirektoratet for perioden juni 2007 til juni 2010. Ledelsesansvaret ligger hos politiet og lederen for gruppen er politiinspektør Reidar Nilsen. Med seg i ledelsen har han to stedfortredere som også er politifolk, en kriminaltekniker med to stedfortredere, fem rettsmedisinere og de fem rettsodontologene.

– Det er ingen hemmeligheter rundt den norske ID-gruppen. Vi jobber åpent og metodene våre er velkjente, både nasjonalt og internasjonalt, forteller Nilsen, som også er leder for en internasjonal sammenslutning av identifiseringspersonell.

– I utgangspunktet er det tre hovedprofesjoner inne i bildet ved identifiseringsoppdrag, enten det dreier seg om store ulykker eller enkeltoppdrag. Det dreier seg om rettsmedisinere, rettsodontologer og kriminalteknikere. Hovedidentifiseringssporene er fingeravtrykk, tannopplysninger og DNA.

Det er forresten også viktig å presisere at DNA på langt nær er det eneste man er interessert i for tiden, slik det av og til kan virke som. Jeg vil heller kalle DNA et tilleggsverktøy til fingeravtrykk og tannopplysninger. Men det er også slik at helt spesielle medisinske funn slår alt, sånn som en pacemaker med serienummer. Det er et uomtvistelig identifiseringsgrunnlag. Fra gammelt av er det fingeravtrykk og tannopplysninger som er basisen i all identifisering. Like fullt står vi fritt til å bruke alt som finnes av tilgjengelige metoder. Slik må det være når målet er å identifisere på et sikkert grunnlag.

Det er også slik at identifiseringsgruppen i prinsippet kan utvides i det uendelige etter behov, både hva angår antall personer og antall profesjoner. Selv om ID-gruppen har fem tannleger som faste medlemmer, kan det fort komme 50 tannleger inn i bildet ved store ulykker. Av andre profesjoner kan antropologene nevnes spesielt, eller knokkeleksperter, som det hender vi kaller dem. Andre profesjoner som ikke er direkte med i selve identifiseringen, er de som tar seg av sikkerhet, transport og logistikk.

Professor Tore Solheim ved Det odontologiske fakultet i Oslo er ansvarlig leder for tannlegene i ID-

gruppen. Han forteller at Rettsodontologisk forening har 100 tannleger som medlemmer. Dette indikerer at det er nok folk å hente inn ved behov. Siste gang mange norske tannleger ble involvert i identifiseringsarbeid var etter tsunamien i Thailand.

– Det er ingen som kan beordres i slike tilfeller, men vi opplevde ingen rekrutteringsproblemer i forbindelse med tsunamien. Det var mange som ville reise og gjøre en innsats. Mange har også uttrykt takknemlighet over at de fikk være med på oppdraget, som for tannlegenes vedkommende varte fra slutten av desember 2004 til begynnelsen av august 2005.

– Ellers ser vi en økning i enkeltidentifiseringer, forteller Reidar Nilsen:

– Det er registrert 142 slike saker, fra 1. januar til midten av september. Den norske praksisen er slik at ID-gruppen alltid kobles inn når man ber om bistand. Gjenkjennelse godtas aldri som ID-kriterium alene, men kan brukes lokalt som en ID-kontroll av politiet lokalt.

– Hvor mange av de 142 er identifisert?

– Da vil jeg si 95 prosent, sier Nilsen.

Journal avgjørende

For tannlegene er journalopplysninger kombinert med funn det som avgjør om det er mulig å foreta en identifisering. Uten journalopplysninger går det også an å si noe om alder og også andre ting ut fra funn, men det er journalopplysningene rettsodontologene støtter seg til i identifiseringsarbeidet.

– I Thailand hadde vi tilgjengelige journaler for alle de norske, bortsett fra noen småbarn. Slik var det også for de andre europeiske turistene. Når det gjaldt thaiene og ikke minst burmeserne, var situasjonen en helt annen. Der hørte det til sjeldenhetene at det forelå journal, forteller Solheim.

Det samme opplever politioverbetjent Torkjel Rygnestad i Kripos, som har vært med i ledelsen for identifiseringsarbeidet etter båulykken på Filippinene.

– Av 840 savnede finnes det tannjournal for 11. Da er det snakk om mannskapet. Den fattige befolkningen som ikke har råd til verken bil eller flyreise, utgjorde passasjerene på den forliste fergen, og disse hadde ikke besøkt tannlegen noen gang, forteller Rygnestad og legger til at under identifiseringsarbeidet på Filippinene er det bare lokale tannleger involvert.

– De er fullt på høyde med alle andre, men de har en vanskelig jobb.

Førsteamanuensis Sigrid Kvaal fra Det odontologiske fakultet i Oslo har 20 års erfaring som rettsodontolog. Hun har vært med i identifiseringsarbeidet etter de store ulykkene med Scandinavian Star i 1990, på Svalbard i 1996, på Åsta i 2000 og etter tsuna-

ID-gruppens faste rettsodontologer sammen med gruppens formann. Fra venstre: Sigrid Kvaal, Anne Christine Johannessen, Tore Solheim, Reidar Nilsen, Synnøve Arntsberg og Kari Mette Andersen.

mien i 2005, i tillegg til en rekke enkeltoppdrag. Hun forteller at journalene er blitt mye bedre etter at en gikk over til elektronisk journal. Like fullt er det mye som kunne vært bedre ut fra et rettsodontologisk ståsted. I en slik sammenheng er det for eksempel bedre med periapikale røntgenbilder fremfor bitewing-bilder. Men tannlegene må naturligvis gjøre det som er best ut fra et klinisk ståsted, legger hun til.

Professor Anne Christine Johannessen har også mange identifiseringsoppdrag bak seg. Under samlingen i Stavem redegjorde hun for arbeidet etter rasulykken i Ålesund tidligere i år. Der ble samtlige av de omkomne identifisert ved hjelp av tannopplysninger fra journal og åstedsfunn man kunne knytte til disse.

Tannlege Kari Mette Andersen fra

Tromsø forteller at hun ble med i ID-gruppen etter å ha fått interesse for rettsodontologi.

– Vi hadde en del om det på grunnstudiet, og i tillegg har jeg tatt kurs. Vi lærer også mye av å være på disse samlingene.

– Hvordan får du som privatpraktiserende kompensert for arbeidet du gjør for ID-gruppen?

– Vi får betalt per oppdrag, og hittil i år har jeg hatt fire identifiseringsoppdrag i Tromsø. Det vi ellers bruker av tid, til samlinger og annen faglig oppdatering, får vi ikke betalt for. Dette gjør jeg helt av egen interesse, sier Andersen.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi